

Rapport

Elektronische facturatie:

Berekening besparing aan administratieve lasten door het gebruik
van elektronische facturatie in 2016

Mei 2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Wettelijk kader	3
1.1.1	Definitie factuur.....	3
1.1.2	Voorwaarden elektronische facturatie.....	3
2	Onderzoeksopzet	5
2.1	Directe kosten.....	5
2.2	Indirecte kosten	5
2.3	Processen.....	5
2.3.1	Opstellen factuur	5
2.3.2	Inboeken factuur.....	6
2.3.3	Verzenden factuur	6
3	Meetresultaten	7
3.1	Onderzoek elektronisch factureren bij bedrijven – gebruik 2016	7
3.1.1	Overzicht resultaten enquête	7
3.1.2	Besparing in administratieve lasten d.m.v. gebruik elektronische facturatie	12
3.1.3	Stand van zaken van elektronische facturatie in België	16
4	Conclusie.....	20

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader omtrent elektronisch factureren wordt in grote mate gevormd door de onderstaande regelgeving:

- De wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde¹. Deze wet is een omzetting van de Europese Richtlijn 2010/45/EU en trad in werking op 1 januari 2013.
- Het Koninklijk besluit van 19 december 2012 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde². Dit K.B. trad eveneens in werking op 1 januari 2013.
- De omzendbrief AFZ nr. 02/2013 van 21/01/2013 houdende een eerste commentaar van de wet van 17 december 2012 tot wijziging van het btw-wetboek³.

1.1.1 Definitie factuur

Een factuur is elk document of bericht op papier of in elektronisch formaat dat de in het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde en zijn uitvoeringsbesluiten voorgeschreven gegevens bevat.

Een elektronische factuur is een factuur die de in het Wetboek en zijn uitvoeringsbesluiten voorgeschreven gegevens bevat en in om het even welke elektronische vorm wordt uitgereikt en ontvangen. Een aantal voorbeelden van facturen in elektronisch vorm zijn een PDF-bestand of een gestructureerd bericht in XML-formaat. De elektronische factuur wordt verzonden en ontvangen in een elektronische vorm, zoals een e-mail met bijlage, een bestand gedownload via een website, een gestructureerd bericht via EDI, e.d.

1.1.2 Voorwaarden elektronische facturatie

Elektronische facturatie moet voldoen aan de volgende drie parameters: authenticiteit, integriteit en leesbaarheid. Degene die de factuur uitgeeft of ontvangt, bepaalt zelf hoe hij hieraan tegemoet komt. Elke bedrijfscontrole die een betrouwbaar controlespoor tussen een factuur en een levering van een goed of dienst aantoon, kan bewijzen dat aan deze voorwaarden werd voldaan.

a Authenticiteit

De authenticiteit van de herkomst moet bewaard blijven ongeacht de vorm van verzending van de factuur. Concreet houdt dit in dat de identiteit van de leverancier of de uitreiker van de factuur steeds gewaarborgd moet zijn.

¹ Wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde, B.S. 21/12/2012.

² Koninklijk besluit van 19 december 2012 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde, B.S. 31/12/2012.

³ Circulaire AFZ nr. 02/2013 dd 23/01/2013 (AFZ/2011-0272) - eerste commentaar van de wet van 17 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde.

b ***Integriteit***

Onder integriteit van de inhoud wordt verstaan dat de factuur alle gegevens bevat die de wet voorschrijft en dat een factuur, eens uitgereikt, geen wijzigingen mag ondergaan. De voorgeschreven gegevens zijn onder meer: de datum waarop de factuur werd uitgereikt, het identificatienummer van de factuur, de naam, het adres en het btw-identificatienummer van de bij de handeling betrokken partijen, de aard en hoeveelheid van de geleverde goederen of verstrekte diensten, de prijs en de toegepaste btw-voet.

c ***Leesbaarheid***

De leesbaarheid van de factuur houdt in dat een factuur moet worden getoond, op papier of op een digitaal scherm, in een stijl waarin alle btw-gegevens van de factuur duidelijk leesbaar zijn, zonder dat daarvoor veel onderzoek of interpretatie nodig is.

Voor elektronische facturen wordt de leesbaarheid van de factuur aanvaard indien de voorlegging van de leesbare vorm op verzoek binnen een redelijke termijn gebeurt. EDI-berichten, XML-berichten of andere gestructureerde berichten in het originele formaat worden niet beschouwd als leesbaar voor mensen. De meeste software voor elektronische facturatie voorziet in een omzetting van gestructureerde berichten in een bestand in PDF-formaat.

De authenticiteit van de herkomst, de integriteit van de inhoud en de leesbaarheid van de factuur, op papier of elektronisch, moeten worden gewaarborgd vanaf het tijdstip waarop de factuur wordt uitgereikt tot het einde van de bewaringstermijn. Dit is enkel mogelijk indien binnen de onderneming bedrijfscontroles worden opgezet die in een betrouwbaar controlespoor voorzien tussen een factuur en een verrichte prestatie. Voor de leverancier kan de factuur vergeleken worden met de bestelbon, met vervoersdocumenten en de ontvangst van de betaling. Voor de aankoper kan de factuur vergeleken worden met de goedgekeurde aankooporder, de leveringsnota en het betalingsbewijs. Verder kunnen specifieke technologieën gebruikt worden om de authenticiteit verder te verzekeren, zoals: een geavanceerde elektronische handtekening (AES) of een gestandaardiseerde uitwisseling van gegevens op elektronische wijze (EDI). Hierover kunt u meer informatie vinden in het rapport van 2013.

2 Onderzoeksopzet

In dit onderdeel wordt een beschrijving gegeven van de verschillende elementen die werden meegenomen in het onderzoek.

2.1 Directe kosten

Directe kosten zijn kosten die rechtstreeks verbonden zijn aan het versturen of ontvangen van een factuur of kredietnota.

Voorbeelden van directe kosten:

- Printkosten
- Kost van papier
- Kost van een enveloppe
- Kost van een postzegel

2.2 Indirecte kosten

Indirecte kosten van facturatie maken deel uit van de dagelijkse werking van een organisatie. De wijze waarop de facturatie wordt uitgevoerd heeft een impact op het verbruik van de middelen die deze indirecte kosten met zich meebrengen.

Voorbeelden van indirecte kosten:

- Kost van archiveren
- Kost van software
- Duur van interne controles
- Het versturen van betalingsherinneringen

2.3 Processen

In dit onderzoek wordt een vergelijking gemaakt tussen de administratieve lasten die voortkomen uit het gebruik van papieren en elektronische facturatie. We schetsen daarom even de verschillende manieren waarop er gefactureerd kan worden.

2.3.1 Opstellen factuur

Een factuur kan op 4 verschillende manieren worden opgesteld⁴:

- *manueel, zonder specifiek boekhoud- of facturatieprogramma* (vb. in een spreadsheet of via een tekstverwerker);

⁴ Uiteraard zijn er in de realiteit meer dan 4 verschillende manieren om een factuur op te stellen, maar deze kunnen – grosso modo – wel in de 4 categorieën zoals hier beschreven opgedeeld worden.

- *manueel, via een boekhoud- of facturatieprogramma;*
- *manueel, via een webportaal van leveranciers, klanten of serviceproviders;*
- *automatisch, via een boekhoud- of facturatieprogramma.*

Een manueel opgestelde factuur is een factuur die al dan niet automatisch gelinkt is aan een aankooporder, maar waarvoor steeds een manuele interventie vereist is.

Een automatisch opgestelde factuur is een factuur die automatisch gelinkt is aan een aankooporder en waarvoor de gegevens van de klant reeds in het systeem staan. De factuur wordt volautomatisch opgesteld en er is geen manuele interventie nodig.

2.3.2 Inboeken factuur

Er bestaan twee manieren waarop een factuur kan worden ingeboekt in de boekhouding van een onderneming, manueel of automatisch, ongeacht de manier waarop zij wordt verzonden of ontvangen:

- *Manueel:*
 - *type 1: alle gegevens worden manueel ingegeven in het systeem;*
 - *type 2 (ook halfautomatisch genoemd): een beperkt deel van de gegevens wordt automatisch ingegeven in het systeem, maar een beperkte hoeveelheid manuele interventies is vereist;*
- *automatisch, de gegevens worden door het systeem automatisch ingelezen, de aankoper moet enkel bevestigen en buiten de bevestiging is geen enkele manuele interventie vereist.*

2.3.3 Verzenden factuur

We werken in dit rapport met vier processen voor het verzenden van facturen en kredietnota's: een proces voor papieren facturatie en drie processen voor elektronische facturatie zoals hieronder beschreven.

Een papieren factuur wordt per klassieke post verstuurd.

Er bestaan verschillende systemen om aan elektronische facturatie te doen. We onderscheiden de volgende processen in deze studie:

- E-mail met PDF in bijlage;
- E-mail met link naar webportaal;
- Digitaal platform.

Voor een uitgebreide bespreking van de verschillende processen, verwijzen wij graag naar het rapport van 2013. Ook vindt u meer informatie omtrent e-facturatie op <http://www.efactuur.belgium.be/>.

3 Meetresultaten

In onderstaande meetresultaten wordt een vergelijking gemaakt tussen de administratieve lasten voor de verkoper en de aankoper bij gebruik van papieren facturatie en bij gebruik van de hierboven besproken methoden van elektronische facturatie.

Sinds 1993 is elektronisch factureren mogelijk in België. Met de invoering van de wet van 17 december 2012 tot wijziging van de belasting over de toegevoegde waarde, werd een nieuw wettelijk kader voor de factureringsregels gecreëerd, wat het gebruik van elektronisch factureren extra heeft gestimuleerd. Sinds 2008 volgt het meetbureau van DAV de evolutie op van het gebruik van elektronische facturatie bij ondernemingen. Naar aanleiding van het ontstaan van een coherent wettelijk kader, werd in het voorjaar van 2013 beslist om een uitgebreide enquête te houden om het gebruik van elektronische facturatie bij ondernemers in kaart te brengen. Deze enquête werd in december 2016 voor de vijfde keer op rij afgenomen. Op basis van deze resultaten kunnen wij een gedetailleerd beeld schetsen van het gebruik van elektronische facturatie alsook van de besparingen die dit met zich mee brengt voor ondernemingen en burgers. Eveneens kunnen we de evolutie m.b.t. vorige enquêtes in kaart brengen.

3.1 Onderzoek elektronisch factureren bij bedrijven – gebruik 2016

Indiville heeft opnieuw een enquête bij ondernemingen uitgevoerd om gedetailleerde cijfers te verzamelen omtrent het proces van papieren en elektronische verkoop- en aankoopfacturen. Enerzijds werd gevraagd naar aantallen, de manier van opstellen van facturen, de manier van verwerking van facturen, etc. (kwantitatief luik). Anderzijds werd in een kwalitatief luik gevraagd naar de gebruiksinteresse en –intentie m.b.t. elektronische facturatie. De enquête werd online uitgevoerd in december 2016 – januari 2017 op basis van het Indiville online B2B panel en heeft betrekking op gegevens voor het jaar 2016. Ze was gericht naar personen verantwoordelijk voor of betrokken bij de boekhouding en facturatie van de onderneming. 1.123 bedrijven hebben de enquête ingevuld⁵. In dit rapport werken we verder met de resultaten van de enquête om de impact op de administratieve lasten in kaart te brengen. Dit doen we via het Kafka-meetmodel, dat gebaseerd is op het internationaal gehanteerde Standaard Kosten Model (SKM)⁶. De verkregen data hebben we ingedeeld volgens de grootte van de bedrijven: eenmanszaken (geen personeel), kleine ondernemingen (van 1 tot 49 werknemers), middelgrote ondernemingen (van 50 tot 249 werknemers) en grote ondernemingen (vanaf 250 werknemers). Op basis hiervan werden gewogen gemiddelden berekend voor een gemiddelde Belgische onderneming.

3.1.1 Overzicht resultaten enquête

De enquête heeft ons toegelaten een beeld te schetsen van enkele kwantitatieve gegevens bij papieren en elektronische verkoop- en aankoopfacturen van Belgische ondernemingen: aantallen, manier van verwerking, manier van opstellen, tijdsbestedingen, etc. Op basis van deze data zijn dan de administratieve lasten berekend voor papieren en elektronische facturatie.

⁵ Een grondige bespreking van deze resultaten wordt verzorgd door Indiville. Deze rapporten zijn beschikbaar op <http://www.efactuur.belgium.be/>

⁶ Voor een uitgebreide bespreking van deze methodologie, verwijzen we naar het rapport van 2013.

a ***Aantal verkoop- en aankoopfacturen***

In de enquête voor het jaar 2012 werd gevraagd naar het gemiddeld aantal verkoopfacturen en – kredietnota’s en het gemiddeld aantal aankoopfacturen en –kredietnota’s die de onderneming heeft verstuurd en ontvangen. Dit aantal facturen/kredietnota’s per groep van ondernemingen (eenmanszaken, kleine, middelgrote en grote ondernemingen) werd vervolgens geëxtrapoleerd naar heel België op basis van data van Statbel (ADSEI) omtrent het aantal bedrijven in België verdeeld naar personeelsaantal. Op basis van deze methodiek hebben we berekend dat er in **België een totaal van 1.040.208.610 verkoopfacturen** (478.236.565 verstuurd naar ondernemingen en 561.972.045 verstuurd naar burgers) **en 1.011.408.537 aankoopfacturen** (449.436.491 ontvangen door ondernemingen en 561.972.046 ontvangen door burgers) zijn⁷. In onze berekeningen voor het jaar 2016 hebben we dit aantal opnieuw gebruikt. De reden hiervoor is om een duidelijk beeld te hebben van de daling van de administratieve lasten gelinkt aan het behandelen van facturen, niet van de evolutie van het *totaal* aantal facturen. Dit laat ons toe om consistente vergelijkingen over de jaren heen te maken.

b ***Opstellen verkoopfactuur***

In de enquête werd gepeild naar de manier van opstellen van een verkoopfactuur. We hebben voor vier methoden percentages bevroegd:

- Manueel opgesteld zonder specifiek boekhoud- of facturatieprogramma: **22,1% van de facturen**
- Manueel opgesteld via een boekhoud- of facturatieprogramma: **28,6% van de facturen**
- Manueel opgesteld via een webportaal (van leveranciers, klanten of service providers): **6,1% van de facturen**
- Automatisch opgesteld via een boekhoud- of facturatieprogramma uit ERP-omgeving: **43,2% van de facturen**

Uit de enquête blijkt dus dat **43,2%** van de verkoopfacturen in België automatisch opgesteld wordt t.o.v. **56,8%** manueel.

c ***Verwerking aankoopfactuur***

Voor het inboeken van een ontvangen aankoopfactuur maken we zoals eerder beschreven onderscheid tussen twee methoden:

- Boekhoudkundige gegevens manueel of halfautomatisch ingeboekt in het boekhoudsysteem: **92,0%**
- Boekhoudkundige gegevens automatisch door het systeem verwerkt in de boekhouding: **8,0%**

⁷ Het aantal kredietnota’s is hierbij opgeteld, aangezien deze nog geen drie procent uitmaken van het totaal. We spreken verder enkel over het aantal “facturen”.

Uit de enquête blijkt dus dat **92,0%** van de aankoopfacturen in België manueel verwerkt wordt t.o.v. **8,0%** automatisch. Voor de enquête werd uitgegaan van 100% automatische verwerking bij elektronische facturen ontvangen via een geïntegreerd en beveiligd digitaal platform.

Een middenweg tussen enerzijds het manueel verwerken van aankoopfacturen en anderzijds het automatisch verwerken ervan, is het scannen van papieren facturen of PDF's van elektronische facturen voor automatische verwerking via OCR⁸. De enige manuele handeling die hier aan te pas komt, is het inscannen van de factuur. Erna loopt de verwerking van de factuur (quasi) volledig automatisch. In 2016 maakte ongeveer 14% van de bedrijven gebruik van deze methode.

d ***Gebruik elektronische facturatie***

In de enquête werd eveneens gepeild naar de manier waarop facturen ontvangen en verzonden worden:

- Papieren facturen, verstuurd per post
- Elektronische facturen, verstuurd via e-mail (PDF in bijlage)
- Elektronische facturen, verstuurd via e-mail (met link naar webportaal)
- Elektronische facturen verstuurd via een geïntegreerd en beveiligd digitaal platform

Eind 2016 blijkt **8,6%** van de **verkoopfacturen** naar **ondernemingen** te worden verstuurd via een **digitaal platform**. Dit is een daling van 0,3% (8,9% eind 2015). Deze facturen worden volledig automatisch opgesteld en verstuurd. Het is de efficiëntste manier om aan elektronische facturatie te doen. Aangezien er in de praktijk ook al veel facturen via e-mail verstuurd worden, hebben we deze mogelijkheid ook bevraagd: meer dan **49,9%** van de verkoopfacturen naar ondernemingen wordt eind 2016 **via e-mail** verstuurd, waarvan 36,8% via e-mail met PDF in bijlage en 13,1% via e-mail met link naar een webportaal. In 2015 was dit nog 43,3%. We aanschouwen dit ook als een manier van elektronisch factureren, maar ze is minder efficiënt dan factureren via een digitaal platform (zie overzicht administratieve lasten papieren en elektronische facturatie verder in dit rapport). Ongeveer **41,5%** van de verkoopfacturen naar ondernemingen wordt nog steeds **op papier** verstuurd.

Eind 2016 bleek meer dan **7,5%** van de verkoopfacturen naar **burgers** verstuurd te worden via een **digitaal platform**. Dit is een daling met 1,8% t.o.v. eind 2015 (9,3%). Het aantal facturen dat via **e-mail** verstuurd wordt naar **burgers** bedroeg eind 2016 **40,1%** (33,7% in 2015), waarvan 30,0% via e-mail met PDF in bijlage en 10,1% via e-mail met link naar een webportaal. In vergelijking met 2015, zijn de facturen naar burgers via e-mail dus gestegen met 6,4%. Zo'n **52,4%** van de verkoopfacturen naar **burgers** wordt dus nog steeds **op papier** verstuurd.

Het percentage **aankoopfacturen** bij **ondernemingen** dat ontvangen wordt via een **digitaal platform** bedroeg eind 2016 **bijna 8,0%**. Dit is een daling met 3,3% t.o.v. eind 2015 (11,3%). Het percentage facturen

⁸ OCR staat voor *Optical Character Recognition*. Deze technologie vertaalt als het ware de tekst op papier (of PDF) naar elektronische vorm en zorgt ervoor dat de verschillende elementen van de factuur automatisch verwerkt worden.

dat **via e-mail** ontvangen werd door onderneming bedroeg eind 2016 **42,0%, (34,8% in 2015)**, waarvan 29,2% via e-mail met PDF in bijlage en 12,8% via e-mail met link naar een webportaal. In vergelijking met 2015, zijn de facturen ontvangen door ondernemers via e-mail dus gestegen met 7,2%. Ongeveer **50,0%** van de aankoopfacturen wordt dus nog steeds **op papier** ontvangen⁹.

⁹ De aandachtige lezer zal opmerken dat het percentage van facturen verstuurd door ondernemingen niet perfect overeenkomt met het percentage van facturen ontvangen door ondernemingen, hoewel we dit uiteraard wel zouden verwachten. Dit valt als volgt te verklaren. Ondanks het feit dat we in de enquête wilden peilen naar het aantal facturen verstuurd naar klanten in België, zijn er waarschijnlijk een aantal bedrijven die ook facturen naar het buitenland (of leveranciers met vestiging in België, maar niet de hoofdzetel) hebben meegeteld. Bovendien geldt dat, aangezien we een steekproef hebben bevestigd, en niet elke onderneming in België, de aantallen en percentages van deze ondernemingen nooit volledig zullen overeenkomen. De bevestigde ondernemingen vormen dus niet één gesloten economisch systeem.

Tabel 1: Overzicht gebruik elektronische facturatie

	Digitaal (%)					E-mail (%)					Totaal e-Facturatie (%)				
	dec/12	dec/13	dec/14	dec/15	dec/16	dec/12	dec/13	dec/14	dec/15	dec/16	dec/12	dec/13	dec/14	dec/15	dec/16
Elektronisch verstuurd naar ondernemingen	3,74	6,02	8,72	8,91	8,64	18,78	27,42	38,94	43,3	49,93	22,52	33,44	47,66	52,21	58,57
Elektronisch verstuurd naar en ontvangen door burgers	2,32	6,92	7,58	9,26	7,52	16,18	24,96	31,51	33,69	40,13	18,50	31,88	39,09	42,95	47,65
Elektronisch ontvangen door ondernemingen	2,59	7,40	8,95	11,31	7,96	15,71	22,42	31,44	34,78	42,05	18,31	29,82	40,39	46,09	50,01

3.1.2 Besparing in administratieve lasten d.m.v. gebruik elektronische facturatie

Aan de hand van het standaardkostenmodel en de aantallen, percentages, standaardtijden en tijden bevestigd in de enquête, hebben we de totale administratieve lasten en de totale besparing kunnen berekenen die gepaard gaan met elektronisch factureren. In de **0-meting**, de hypothetische situatie waarin **alle facturen via papier** worden verstuurd en ontvangen, bedragen de totale administratieve lasten **5,02 miljard euro**. In de **potentiële (hypothetische) situatie**, de situatie waarin **alle facturen volledig digitaal** verstuurd, opgesteld en verwerkt worden, bedragen de administratieve lasten **1,66 miljard euro**. Als we dus volledig van papieren facturatie overschakelen op elektronische facturatie, kan er **3,37 miljard euro bespaard** worden.

Tabel 2: Overzicht totale administratieve lasten papieren en elektronische facturatie

	AL 0-meting	Al Potentieel	Potentiele besparing	Besparing gerealiseerd tot eind 2016
Meting (2016)	€ 5,02 miljard	€ 1,66 miljard	€ 3,37 miljard	€ 1,01 miljard

De besparing in de periode 1993-2015 bedroeg 977,5 miljoen euro¹⁰. Op basis van de bevestigde aantallen en percentages, zien we dat hier in 2016 nog eens ongeveer **28,9 miljoen euro** is bijgekomen, wat het totaal op **1,006 miljard euro** brengt. Gezien het gebruik van volledig digitale facturen is gedaald, kan de besparing van **28,9 miljoen** euro volledig toegewezen worden aan het toegenomen gebruik van elektronische facturatie via e-mail. Dit brengt de totale reeds gerealiseerde besparing voor deze categorie op 708,7 miljoen euro. Voor digitale facturen blijft de totale besparing ongewijzigd op 297,7 miljoen euro.

Tabel 3: Overzicht cumulatieve besparing 1993-2016, opdeling digitaal vs. e-mail

	1993-2011	2012	2013	2014	2015	2016	Som
Digitaal	€ 34,3 miljoen	€ 69,2 miljoen	€ 133,0 miljoen	€ 43,0 miljoen	€ 18,2 miljoen	/	€ 297,7 miljoen
E-mail	€ 137,7 miljoen	€ 103,0 miljoen	€ 137,7 miljoen	€ 266,6 miljoen	€ 34,8 miljoen	€ 28,9 miljoen	€ 708,7 miljoen
Totaal	€ 172,0 miljoen	€ 172,2 miljoen	€ 270,7 miljoen	€ 309,6 miljoen	€ 53,0 miljoen	€ 28,9 miljoen	€ 1.006,4 miljoen

De cumulatieve besparingen werden eveneens opgedeeld per type onderneming. We zien dat de grootste besparingen reeds werden gerealiseerd bij kleine ondernemingen (**444,4 miljoen euro**) en grote ondernemingen (**445,8 miljoen euro**). Dit ligt voor de hand, aangezien beide groepen ook het meeste facturen versturen en ontvangen. Eenmanszaken hebben tot nu toe **95,0 miljoen euro** bespaard en middelgrote ondernemingen **21,2 miljoen euro**.

¹⁰ Zie rapport 2016.

Figuur 1: Overzicht jaarlijkse besparing 1993-2016, opgedeeld per type onderneming

In het rapport van 2013 (resultaten 2012), werden ook de kostprijs per verzonden en ontvangen factuur voor een onderneming en burger berekend: Het **versturen van een factuur door een onderneming** naar een andere onderneming of burger kost **op papier €4,44** en **elektronisch slechts €1,20** per factuur. Dit betekent een besparing van €3,24 per verzonden factuur. Met elektronisch bedoelen we in dit deel via digitaal platform. De besparing door een factuur verstuurd of ontvangen via e-mail ligt lager en wordt verder in dit rapport toegelicht. Het **ontvangen van een factuur door een onderneming op papier kost €8,04** en **elektronisch slechts €2,27**. Dit betekent een besparing van €5,77 per ontvangen factuur. Het **ontvangen van een factuur door een burger op papier kost €2,77** en **elektronisch slechts €0,69**. Dit betekent een besparing van €2,08 per ontvangen factuur. Samengevat: €9,01 besparing bij verzenden en ontvangen tussen ondernemingen door elektronische facturatie in plaats van op papier en €5,32 besparing indien een onderneming een elektronische factuur verstuurd naar een burger in plaats van op papier.

Tabel 4: Overzicht administratieve lasten papieren en elektronische facturatie per factuur

	Meting 2012	
	Factuur (naar onderneming)	Factuur (naar burger)
Verzenden papier	€ 4,44	€ 4,44
Verzenden e-mail	€ 2,02	€ 2,02
Verzenden digitaal	€ 1,20	€ 1,20
Besparing verzenden e-mail	€ 2,42	€ 2,42
Besparing verzenden digitaal	€ 3,24	€ 3,24
Ontvangen papier	€ 8,04	€ 2,77
Ontvangen e-mail	€ 7,68	€ 1,73
Ontvangen digitaal	€ 2,27	€ 0,69
Besparing ontvangen e-mail	€ 0,36	€ 1,04
Besparing ontvangen digitaal	€ 5,77	€ 2,08
Totale besparing per factuur (e-mail)	€ 2,80	€ 3,46
Totale besparing per factuur (digitaal)	€ 9,01	€ 5,32

Zoals eerder aangehaald, blijkt er een groot percentage facturen te zijn dat via e-mail verstuurd en ontvangen wordt. Hoewel men via e-mail ook al een besparing realiseert t.o.v. papier, kan men nog extra besparen door digitaal te factureren. Indien een onderneming een factuur via e-mail verstuurd in plaats van op papier, bespaart ze €2,42 per factuur. Indien deze factuur digitaal zou zijn opgemaakt en verstuurd, is de besparing €3,24 (€0,82 extra). Het ontvangen van een factuur door een onderneming via e-mail zorgt voor een besparing van €0,36 per factuur. Het ontvangen van een digitale factuur bespaart €5,77 per factuur (€5,41 extra).

Ook is er een besparing mogelijk voor burgers door elektronische facturatie. Per ontvangen factuur via e-mail bespaart de burger €1,04. Een factuur digitaal ontvangen via Zoomit, bespaart zelfs €2,08 per factuur (€1,04 extra). Desondanks ontvangt de burger momenteel 40,1% via e-mail en maar 7,5% via online betaalplatformen, zoals Zoomit, Doccle en POM.

Ten slotte berekenden we de besparing die een gemiddelde onderneming kan realiseren wanneer het volledig overschakelt van papieren facturatie op elektronische facturatie, opgesplitst per type onderneming. Hiervoor baseren we ons op het werk van Poel et al (2015)¹¹. Enkel de besparing voor het versturen van facturen naar ondernemingen werd in kaart gebracht, maar dezelfde oefening kan gedaan worden voor het ontvangen van facturen of het verzenden van facturen naar burgers. De potentiële besparing is het verschil tussen de situatie wanneer er enkel op papier wordt gefactureerd en de situatie wanneer de facturatie volledig via een geïntegreerd digitaal platform verloopt. Voor de reeds gerealiseerde besparing, houden we eveneens rekening met facturatie via e-mail.

¹¹ Poel, K., Marneffe, W., & Vanlaer, W. (2015). The Cost Savings, Enablers and Barriers of Electronic Invoicing in Belgium. *Enablers and Barriers of Electronic Invoicing in Belgium (January 8, 2015)*.

Aangezien het aantal verstuurd facturen logischerwijs toeneemt met de grootte van de onderneming en grotere ondernemingen gemiddeld gezien meer elektronisch factureren dan kleinere ondernemingen, zien we dat de jaarlijkse potentiële en resterende besparing eveneens toeneemt met de grootte van de onderneming; een eenmanszaak kan nog zo'n **€160,26** besparen wanneer het volledig overschakelt op elektronische facturatie via digitaal platform, een kleine onderneming **€2.871,92**, een middelgrote onderneming **€10.740,27** en grote onderneming ten slotte **€59.433,44**.

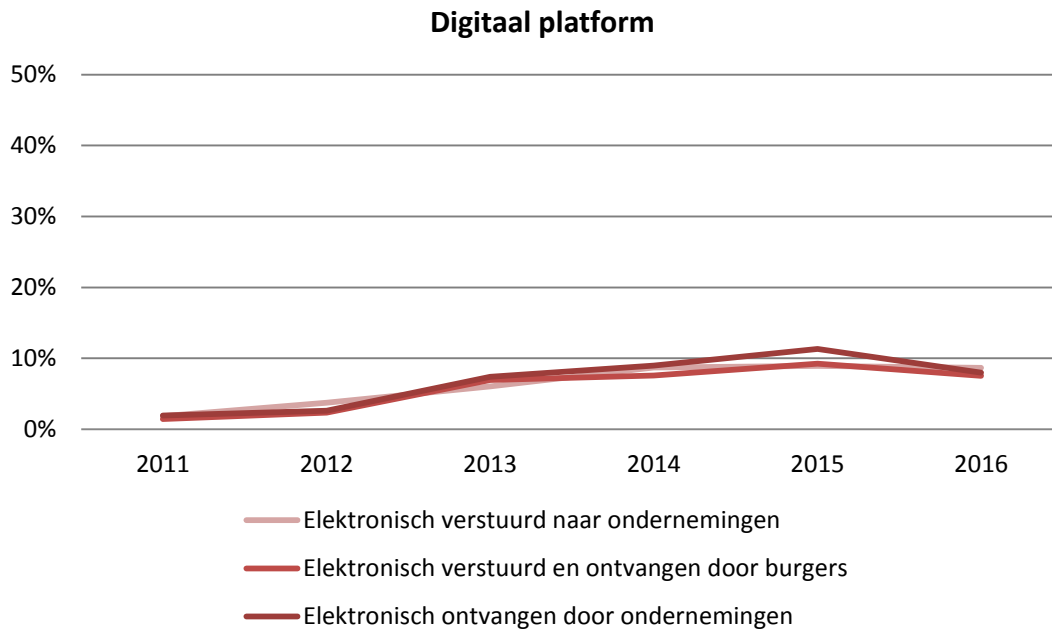
Tabel 5: Overzicht jaarlijkse potentiële en resterende besparing per type onderneming

	Eenmanszaak	Kleine onderneming	Middelgrote onderneming	Grote onderneming
Gemiddeld aantal verstuurd facturen	76	1.352	5.576	36.385
Gemiddelde kost per papieren factuur	€ 4,44	€ 4,44	€ 4,44	€ 4,44
Gemiddelde totale kost papieren facturen	€ 337,44	€ 6.002,88	€ 24.757,44	€ 161.549,40
Gemiddelde kost per factuur via e-mail	€ 2,02	€ 2,02	€ 2,02	€ 2,02
Gemiddelde totale kost facturen via e-mail	€ 153,52	€ 2.731,04	€ 11.263,52	€ 73.497,70
Gemiddelde kost per factuur via digitaal platform	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20	€ 1,20
Gemiddelde totale kost facturen via digitaal platform	€ 91,20	€ 1.622,40	€ 6.691,20	€ 43.662,00
Gemiddelde totale potentiële jaarlijkse besparing (papier - digitaal)	€ 246,24	€ 4.380,48	€ 18.066,24	€ 117.887,40
Gemiddelde totale gerealiseerde jaarlijkse besparing door facturen via e-mail	€ 79,82	€ 1.184,41	€ 4.345,04	€ 40.063,52
Gemiddelde totale gerealiseerde jaarlijkse besparing door facturen via digitaal platform	€ 6,16	€ 324,16	€ 2.980,93	€ 18.390,43
Gemiddelde totale resterende jaarlijkse besparing (potentieel – gerealiseerd)	€ 160,26	€ 2.871,92	€ 10.740,27	€ 59.433,44

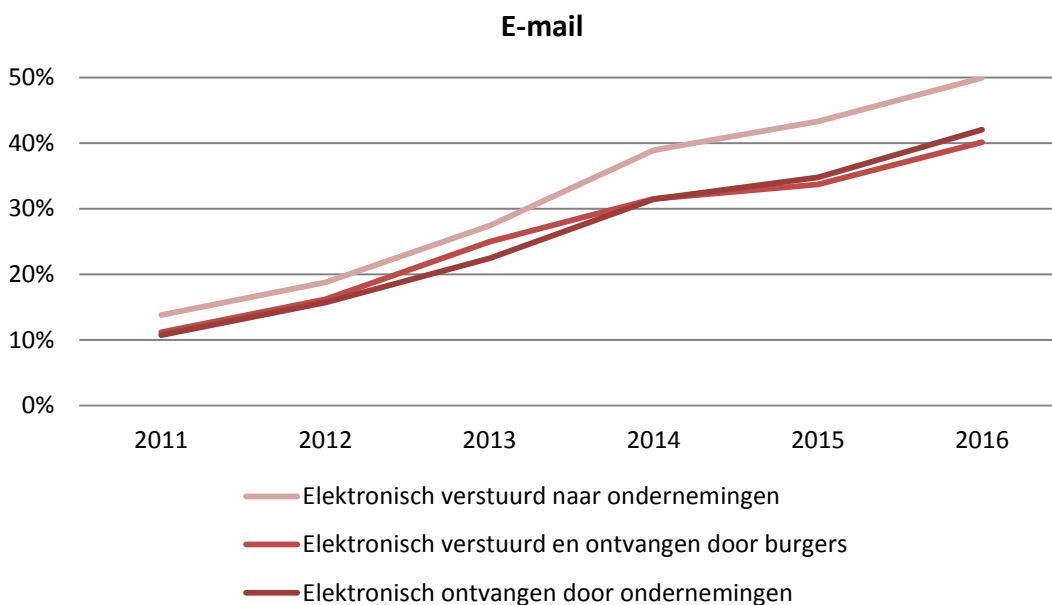
3.1.3 Stand van zaken van elektronische facturatie in België

Op Europees niveau is er de ambitie om tegen 2020 50% elektronische facturatie (e-facturatie) te behalen. In onderstaande grafieken geven we de evolutie van het aantal verzonden en ontvangen elektronische facturen grafisch weer. De precieze percentages kunnen terug gevonden worden in Tabel 1 - Overzicht gebruik elektronische facturatie.

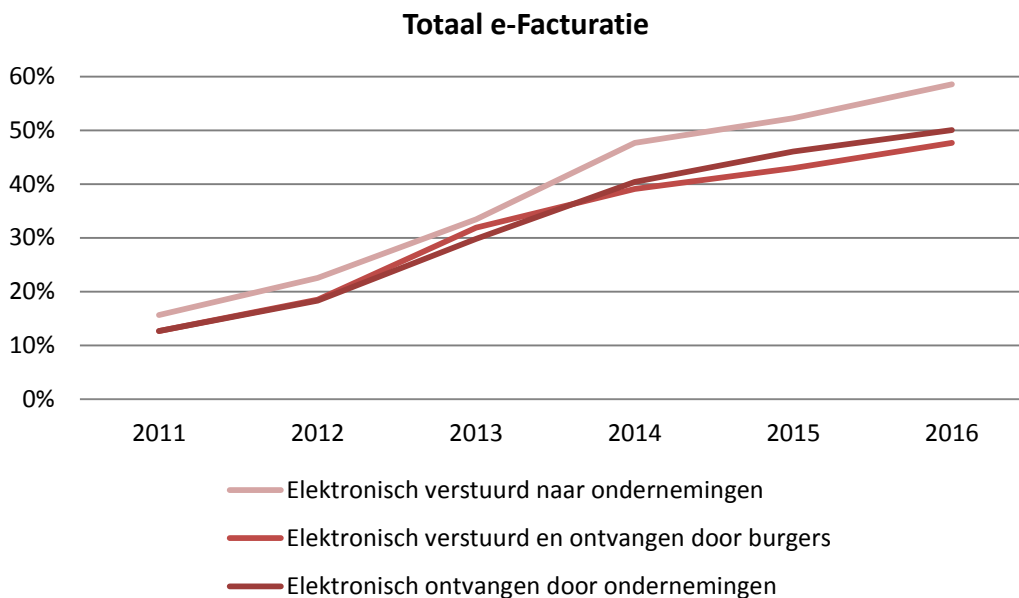
Figuur 2: Evolutie e-facturatie – Digitaal platform

Figuur 3: Evolutie e-facturatie – E-mail

Figuur 4: Evolutie e-facturatie – Totaal

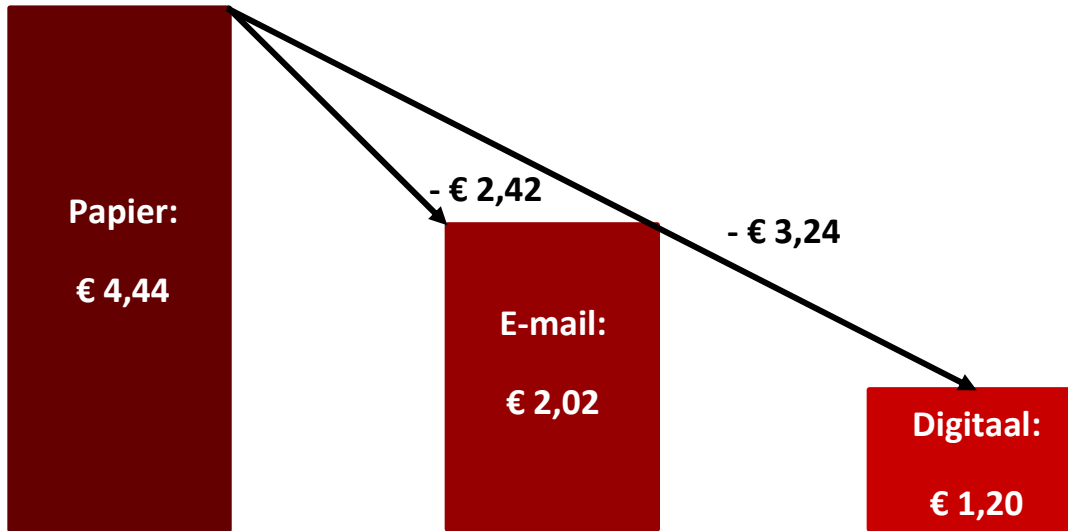

Indien we enkel facturen via een digitaal platform meetellen als volwaardige elektronische factureren, wordt er momenteel 8,6% van de facturen elektronisch verstuurd naar ondernemingen (7,5% naar burgers) en 8,00% elektronisch ontvangen. Indien we facturen via e-mail (PDF of link) ook meetellen als volwaardig elektronische facturen, stijgt dit naar 58,6% elektronisch verstuurd naar ondernemingen (47,7% naar burgers) en 50,0% elektronisch ontvangen. Maar aangezien bedrijven en burgers meer kunnen besparen via digitale facturen dan via facturen via e-mail en deze de minderheid vertegenwoordigen, is er toch nog een aanzienlijke besparing te realiseren. Ook is er voldoende aandacht nodig voor het verwerken en opstellen van facturen, aangezien dit ook een belangrijk deel van het proces en van de besparing van e-facturatie is.

Hieronder volgt een grafische weergave van het verschil tussen de besparing via e-mail en via digitaal platform:

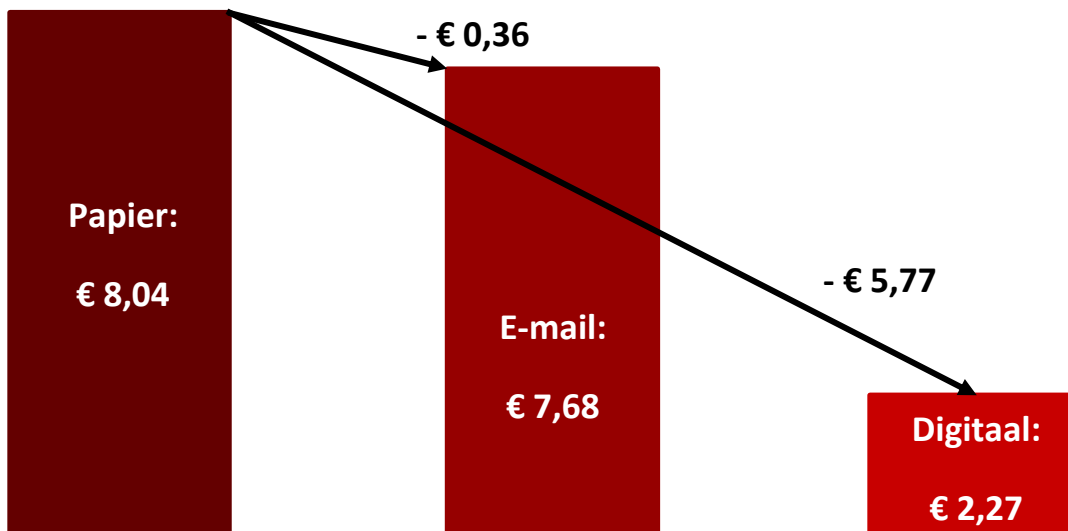
Figuur 5: besparing papier – e-mail – digitaal: versturen verkoopfactuur naar burger en onderneming

Versturen factuur naar burger en onderneming:

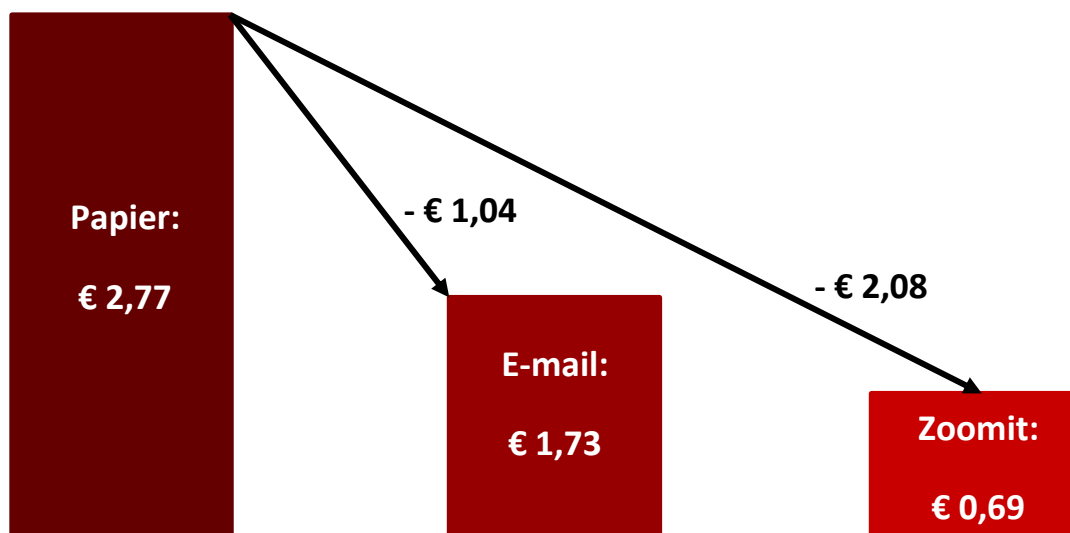
Figuur 6: besparing papier – e-mail – digitaal: ontvangen aankoopfactuur door onderneming

Ontvangen factuur door onderneming:

Figuur 7: besparing papier – e-mail – digitaal: ontvangen aankoopfactuur door burger

Ontvangen factuur door burger:

4 Conclusie

Op basis van een enquête uitgevoerd bij 1.123 Belgische ondernemingen, blijkt dat in België 43,2% van de verkoopfacturen automatisch wordt opgesteld t.o.v. 56,8% manueel. Ongeveer 92,0% van de aankoopfacturen wordt manueel verwerkt t.o.v. 8,0% automatisch. Bij het peilen naar het gebruik van elektronisch factureren (via digitaal platform en e-mail), bleek dat in vergelijking met de toestand eind 2015, het aantal facturen verstuurd naar ondernemingen via digitaal platform gedaald te zijn met 0,3% tot 8,6% en de facturen via e-mail gestegen met 6,6% tot 49,9%. Ongeveer 41,5% van de verkoopfacturen naar ondernemingen wordt nog steeds op papier verstuurd. De facturen verstuurd naar en ontvangen door burgers via digitaal platform zijn gedaald met 1,8% tot 7,5% en de facturen via e-mail gestegen met 6,4% tot 40,1%. Ongeveer 52,4% van de verkoopfacturen naar burgers wordt nog steeds op papier verstuurd. De facturen ontvangen door ondernemers via digitaal platform zijn gedaald met 3,3% tot 8,0% en de facturen via e-mail gestegen met 7,2% tot 42,0%. Ongeveer 50,0% van de aankoopfacturen wordt nog steeds op papier ontvangen.

In de 0-meting (100% papieren facturatie) bedragen de totale administratieve lasten 5,02 miljard euro. In de potentiële situatie (100% digitale facturatie) bedragen de administratieve lasten 1,66 miljard euro. Als we dus volledig van papieren facturatie overschakelen op elektronische facturatie, kan er 3,37 miljard euro bespaard worden. Op basis van de bevroegde aantallen en percentages, zien we dat er tussen 1993 en 2011 reeds 172 miljoen euro bespaard is door elektronische facturatie. Hiervan is 34,3 miljoen euro bespaard door digitale facturen en 137,7 miljoen euro door facturen via e-mail. Hier kwam in 2012 nog een besparing bovenop van 172,2 miljoen euro (69,2 miljoen euro door digitale facturen en 103 miljoen euro door factureren via e-mail). Ten opzichte van eind 2012, was er eind 2013 een extra besparing van 270,7 miljoen euro, waarvan 133,0 miljoen euro door digitale facturen en 137,7 miljoen euro door facturen via e-mail bespaard is. In 2014 kwam hier nog een besparing bij van €309,6 miljoen, waarvan 43,0 miljoen euro door digitale facturen en 266,6 miljoen euro door facturen via e-mail bespaard is. In 2015 bedroeg de extra besparing door elektronisch factureren 53,0 miljoen euro, waarvan 18,2 miljoen euro door digitaal factureren en 34,8 miljoen euro door factureren via e-mail. Gezien het gebruik van volledig digitale facturen dit jaar is gedaald, kan de besparing van 28,9 miljoen euro in 2016 volledig toegewezen worden aan het toegenomen gebruik van elektronische facturatie via e-mail. De totale gerealiseerde besparing door e-facturatie bedraagt nu 1,006 miljard euro.

We zien dit jaar een verschuiving van volledig digitaal factureren naar factureren via e-mail (met bv. een PDF in bijlage). Het is juist in de categorie 'digitaal' waar de grootste besparing te rapen valt. Immers, de gemiddelde kost van een verstuurd factuur per e-mail bedraagt 2,02 euro, terwijl de gemiddelde kost bij een digitaal platform slechts 1,20 euro is. Een papieren factuur versturen kost dan weer gemiddeld 4,44 euro. Om de volledig potentiële besparing te kunnen bewerkstelligen zijn zodoende mogelijks nieuwe beleidsmaatregelen nodig om alle betrokken partijen ten volle te overtuigen van de voordelen van volledig digitaal factureren.

De cumulatieve besparingen werden eveneens opgedeeld per type onderneming. We zien dat de grootste besparingen reeds werden gerealiseerd bij kleine ondernemingen (444,4 miljoen euro) en grote ondernemingen (445,8 miljoen euro). Dit ligt voor de hand, aangezien beide groepen ook het meeste facturen versturen en ontvangen. Eenmanszaken hebben tot nu toe 95,0 miljoen euro bespaard en middelgrote ondernemingen 21,2 miljoen euro.

We berekenden eveneens de besparing die een gemiddelde onderneming kan realiseren wanneer het volledig overschakelt van papieren facturatie op elektronische facturatie, opgesplitst per type onderneming. Aangezien het aantal verstuurd facturen logischerwijs toeneemt met de grootte van de onderneming en grotere ondernemingen gemiddeld gezien meer elektronisch factureren dan kleinere ondernemingen, zien we dat de jaarlijkse potentiële en resterende besparing eveneens toeneemt met de grootte van de onderneming; een eenmanszaak kan nog zo'n €160,26 besparen wanneer het volledig overschakelt op elektronische facturatie via digitaal platform, een kleine onderneming €2.871,92, een middelgrote onderneming €10.740,27 en grote onderneming ten slotte €59.433,44.

Indien we kijken naar het percentage van digitaal verstuurd en ontvangen facturen, wordt er eind 2016 7,5 tot 8,6% van de facturen elektronisch verstuurd en ontvangen. Indien we facturen via e-mail (PDF of link) ook meetellen als volwaardig elektronische facturen, stijgt dit tot 47,7 tot 58,6% elektronisch verstuurd en ontvangen facturen. Maar aangezien bedrijven en burgers meer kunnen besparen via digitale facturen dan via facturen via e-mail en deze de minderheid vertegenwoordigen, is er toch nog een aanzienlijke besparing te realiseren.